

VIJFDE DEEL

VOLKSREMEDIES

ZIEKTEN BIJ MENSEN

Besmettelijke en andere ziekten bij mensen

- een munt of medaille onder de drempel stoppen houdt de ziekten (ook de heksen) buiten.

Bloedingen

- bij neusbloeding een gebroken strohalm achter het oor steken.

Brandwonden

- dagelijks bedekken met vers varkenslies.
- bestrooien met aardappelschrabsel.
- besmeren met varkensreuzel.

Gekloven handen

- bepoederen met stof uit de roskam.
- wassen met eigen piswater.

Insektebeet of netelbrand

- met eigen speeksel bestrijken.
- wassen met eigen piswater.

Jicht

- inwrijven met een afkooksel van kastanjabloemen.
- paardekastanjes meedragen in de broekzak.
- op de vier hoeken onder de matras een kastanje steken.
- een kattevel op de pijnlijke plaats leggen.

Liefde opwekken

- bij een meisje stof uit de roskam in de koffie doen.
- borstsuiker doen eten die men onder de armen gedragen heeft.

Oog

- bij vlekken op het oog een zalf maken van boomolie, wijwater en wit van ei. Die zalf op het oog leggen.
- een gouden oorringetje beschermt tegen kwade ogen.

Puisten

- instrijken met zalf gemaakt van olie en fijngestampte leistein.

Roos

- bestrijken met een vossetong.
- stuk van tong of lever van de vos laten koken en dan innemen.
- een stukje van de vossetong onder de hoed meedragen.
- tortels in huis behoeden voor roos.

Sproeten

- wassen met ezellinnemelk.
- wassen met paardemelk.

Stuipen

- een vers geslacht duifke tegen het achterste houden.

Tandpijn

- een levende mol op zijn snuit slaan, een druppel bloed aan de vinger doen en daarmee het tandvles aanstrijken.
- een levende mol de pootjes afsnijden, die in een beursje naaien en op de borst meedragen.
- een flokske wol van de teelballen van een woerd in 't oor steken.
- de geopende mond over kokend water houden.
- poeder van gedroogde pissebedden aanstrijken.
- aanraken met een beentje van een dode.
- nagels gaan slaan in een heilige boom.
- aanstrijken met een ei, dat wegstoppen in een boomholte en toesmeren met leem.
- om bij een klein kind het krijgen van tanden te vergemakkelijken, dat kindje een kransje van tweeëndertig zaadjes van de stokroos om de hals doen. Men kon die kransjes laten wijden bij de clarissen in Tongeren.

Verkoudheid

- een stuk bruin papier insmeren met reuzel, die bij de kachel laten intrekken, met geraspte muskaatnoot bestrooien en op de borst leggen.
- thermogène op de borst leggen.
- instrijken met jodiumtinctuur.

Wiëndrik

- wiëndrik is een gewestelijke synoniem voor de gerstekorrel of het strontje, een klein gezwel aan het ooglid, ontstaan door ontsteking van de talkkliertjes van de ooghaartjes.

- olie opstrijken die verkregen wordt door met een warme tang noten te nijpen.
- wiëndrik komt van over een karspoor te wateren. 's Avonds in een pot wateren en zeggen «Goede dag, wiëndrik», 's morgens nog eens en dan zeggen «Goede nacht, wiëndrik».
- aanstrijken met een trouwring.
- enkele haartjes uit de wimper trekken.
- oog betten met wittebroodspap.
- betten met een afkooksel van koekruid.

Wonden

- wassen met water dat geschept werd om 12.00 uur tijdens de kerstnacht.
- betten met olie waarin schorpioenen hebben geweest.
- schou of schoul, een ontsteking in de mond bij kleine kinderen? wordt genezen door ze met de pisdook over de tong te wrijven.

Wratten

- langs een lijk strijken.
- aanstrijken met een slak en die doden.
- meegeven met een dode door te bidden: Dode rust in vrede, neem mijn wratten mede.
- in een touwtje zoveel knopen leggen als men wratten heeft en dat begraven.
- met een schoteldoek over de wratten wrijven en hem begraven.
- wratten verteren met afgaande maan, men kan ze dan best bestrijken met wrattekruid (stinkende gouwe).
- de vingernagels afknippen en de stukjes in proper lijnwaad in de grond begraven.

Zwerende borst

- zalf maken met de dooier van een ei zonder hanesteek, een eetlepel boomolie, een eetlepel tarwemeel, een lepel fijne suiker en een stuk peperkoek. De zalf op een linnen lapke smeren en op de borst leggen.

ZIEKTEN BIJ HET VEE

Ziekten bij het vee voorkomen:

- een heiligdom onder de dorpel, een kruis op de staldeur of in het dak of een opgenagelde vleermuis hielden de ziekten uit de stal.
- vliegen werden uit de stal geweerd door een ekster op te hangen die in de lente geschoten was.
- een geitebok hield de ziekten uit de koestal.

Geraaktheid

- om dieren te behoeden voor geraaktheid moest men ze «laten», d.i. bloed aftappen; konijnen werden in de oren gesneden, een varken werd een stuk van de staart gekapt, het paard gestoken in het gehemelte of de bloedader van de kop. In het laatste geval werd de wond verbonden met staartharen.
- jonge varkens met de brand in het lijf stak men een vierwortel. Met een priem werd een oor doorboord en daarin stak men een wortel. Dat oor zwol op, werd paars en blauw. Eens genezen was de kwaaië eruit.

Kalven

- de koe een aftreksel geven van haamscheuten, dit is van maretak.
- de koe een handvol wintergroen in de muil stoppen.

Nageboorte bij het vee doen afkomen:

- een afkooksel van klimop laten drinken.

Penspijn

- met een stuk brood over de pens strijken en het dan te eten geven aan een hond.
- een bevangen paard geeft men maandstondenbloed van een jonge meisje.
- het snoer van de kruidwis omheen de koe binden.
- het paard overlezen. De overlezer wandelde biddend rond het paard en zei:

Ik heb een beest dat penspijn heeft

Die pijn zal vergaan zoals ze gekomen is.

Daarna vijf onzeveraders en vijf weesgegroetjes bidden ter ere van

de vijf bloedige wonden van Christus en dan nogmaals ter ere van Sint-Antonius.

- bij het oplopen van beesten gebruikte men gelijksoortige gebeden, doch men bad meestal niet tot Sint-Antonius, wel ter ere van Sint-Brigitta of Sint-Genoveva.
- bij het oplopen van vee stak men een strowis met drek besmeerd in de muil.

Pluimvee

- kippen konden genezen worden door ze een geldstuk tegen de kop te drukken en dit aan een arme mens te geven.